

Beszámoló az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság munkájáról

Ezúton szeretném az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság (továbbiakban: EÉB) 2018. június 30. és 2018. december 31. között végzett tevékenységéről szóló beszámolót a Tisztelt Művelődési, Kulturális és Szociális Bizottság elé terjeszteni.

Mint ahogyan az ismert, az EÉB alapvető feladata a Kormányrendeletben foglaltak szerint, hogy az önkormányzat közigazgatási területén fellelhető, vagy ott létrehozott nemzeti értéket - a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülésének esetén - felvegye a helyi értéktárba és ezekről nyilvántartást vezessen. A helyi értéktárba való felvételt bárki kezdeményezheti a Polgármesterhez benyújtott, a Kormányrendeletben meghatározott formai követelményeknek megfelelő kérvény beadásával.

Örömmel számolhatok be arról, hogy az elmúlt fél évben az Erzsébetvárosi Értéktár újabb 4 értékkel bővül, így jelenleg 10 érték vált részévé nyilvántartásunknak. Mindez nagyban köszönhető annak, hogy az ajánlások kidolgozására felkértük a Legenda Közművelődési Egyesületet, mely Budapest Fővárosi Levéltárának levéltárosaiból, kutatóiból áll, és 8 éve foglalkozik behatóan kerületünk történetével. A lakossági aktivitás sajnos továbbra sem jellemző az ajánlások benyújtásának szempontjából, de bízom benne, hogy az értéktár bővülése gondolatébresztő lehet ebben a tekintetben.

A 2018 júniusában beterjesztett beszámoló elfogadása óta az EÉB egy ülést tartott 2018. december 12-én, melyen 4/2018.(XII.12.)- 4/2018.(XII.12.) számon, egyhangú szavazással hozott határozatokat (*lsd. beszámoló melléklete*). Az Erzsébetvárosi Értéktárat ennek nyomán az alábbi értékek gazdagítják:

1. A Hauszmann Alajos tervei alapján megvalósult **New York Palota** nem csak építészeti értékét tekintve kiemelkedő alkotás, és Erzsébetváros látképét is meghatározó épület, hanem a 20. századi jeles írók, költők, művészek alkotóműhelye és közösségi tere volt, mely a korabeli szellemi élet központjaként él a mai köztudatban is. Számos, mára kulturtörténeti kuriózumként ismert andekdota él a New York Kávéház „aranykorszakából”, amikor a Pesti Napló és a Nyugat szerkesztőségének, kiadóknak, kritikusoknak törzsaszala volt a kávéházban, és mindennapi vendég volt többek között Ady Endre, Babits Mihály, Gárdonyi Géza, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Füst Milán, Tóth Árpád, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Juhász Gyula, Hatvany Lajos, Heltai Jenő, Bródy Sándor. Az épület földszintjén található Kávéház 2011-ben és 2013-ban is elnyerte a „Világ legszebb kávéháza” címet.

2. A Pecz Samu által tervezett **Budapest- Fasori Evangélikus Gimnázium** Erzsébetváros, sőt, Magyarország egyik legkiválóbb oktatási intézménye. A magas szintű oktatás olyan kiváló tudósokat indított el útjukon, mint a Nobel- díjas Wigner Jenő és Harsányi János, valamint a világhírű Neumann János, de az iskola tanulói voltak többek között és a teljesség igénye nélkül felsorolva Kandó Kálmán, Podmaniczky Frigyes, Pecz Samu, Herzl Tivadar, Falk Miksa, Faludy György. Az intézmény kiemelt jelentőséggel bír a magyarországi protestantizmus 20. századi történetében is. Az első pesti evangélikus oktatási intézmény 1815-ben kapott önálló épületet a Deák téren. Innen költözött az időközben gimnáziummá váló intézmény a Városligeti fasorba, a kifejezetten ebből a célból, az iskola egykori növendéke által, templommal együtt tervezett és megépített épületbe.

3. Budapest világvárossá válásában jelentős szerepet töltött be a közösségi közlekedés hálózatának létrejötte, majd fejlesztése és működtetése. Az 1922-ben megalakult „Beszkárt” (Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság) jelentette a kiindulópontot ahhoz, hogy az egységes budapesti közforgalmú közlekedés szervezése és kiépítése megvalósulhasson. A **Budapest Közlekedési Zrt. és székháza** a cég megalakulásától kezdve Erzsébetvárosban található. Ez szimbolikusan is kifejezi azt, hogy a közösségi közlekedés szempontjából Erzsébetváros központi helyen, központi szerepben található. A kezdetektől áthalad kerületünkön számos villamos, trolibusz és buszjárat, ennek révén Erzsébetváros összekötő kapocsként, a „város szíveként” működik.

4. A 3000 férőhelyes **Dohány utcai zsinagóga** a világ második, és az európai kontinens legnagyobb zsinagógája, amely a hazai zsinagógaépítészet közvetlen mintájául szolgált. A templom épülettervét Ludwig Förster alkotta meg, a kőművesmunkákkal Hild Józsefet bízták meg, az ősi tóratekercsek őrzését szolgáló frigyszekrényt és a belső díszítést Feszl Frigyes készítette. Napi két imaidőpont biztosításával a zsidó vallású hívek hagyományainak aktív őrzője, Erzsébetváros, a főváros és hazánk izraelita közösségének egyik hitéleti központja. A vallási función túl múzeumnak, és a holokauszt egyik legmonumentálisabb magyarországi mementója, a Varga Imre által tervezett, szomorúfüzet mintázó Holokauszt áldozatainak emlékműve számára ad otthont, továbbá világszinten is ismert kulturális fesztiválok, események helyszíne.

A részletes ajánlások megtekinthetők a www.erzsebetvaros.hu oldalon.

A 2018-as évet áttekintve, jó eredménynek tartom, hogy az ezt megelőző időszakhoz képest mára már kétszer annyi értéket számlálhatunk az Erzsébetvárosi Értéktárban. Az EÉB a jövő évben is arra fog törekedni, hogy gyarapítsa a gyűjteményt.

Beszámolóm végén szeretném megköszönni az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság tagjainak 2018. évi munkáját, és egyúttal kérem a Tisztelt Művelődési, Kulturális és Szociális Bizottságot, hogy a beszámolót szíveskedjen elfogadni.

Köszönettel:

Dr. Vető Marietta
Alpolgármester

Az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság elnöke

Budapest, 2019. 01. 10.